

POSICIÓ DEL COMB SOBRE "LA PRESCRIPCIÓ I LA DISPENSACIÓ DE 'LA PÍNDOLA DE L'ENDEMÀ'"

El Departament de Salut ha iniciat recentment la distribució de l'anomenada "píndola de l'endemà", juntament amb unes Recomanacions per a l'administració d'aquesta anticoncepció d'emergència a la xarxa sanitària, amb l'objectiu de millorar l'accessibilitat i el coneixement del mitjà anticonceptiu a la població femenina i oferir-la gratuïtament.

També s'han produït declaracions de la titular del Departament de Salut manifestant la previsió de futur que la píndola postcoital es dispensi per la xarxa de farmàcia sense recepta mèdica.

Pels metges la píndola de l'endemà és un procediment contraceptiu postcoital d'urgència conegut des de fa molts anys, demanat per la dona en supòsits de falla o manca d'utilització dels mètodes anticonceptius habituals.

Els problemes medicolegals i ètics associats a la demanda de prescripció i dispensació de la píndola postcoital han estat els relatius a l'objecció de consciència, la seva dispensació a pacients menors d'edat sense el coneixement dels seus pares o tutors, i la necessitat d'informar la dona sobre el mètode i els seus efectes.

A partir de la iniciativa de la distribució a la xarxa sanitària pública de la píndola de l'endemà per l'Administració sanitària catalana -fins ara únicament disponible en farmàcies-, i particularment per l'anunci del Departament de Salut que es dispensarà en un futur proper sense recepta mèdica, als problemes medicolegals esmentats s'hi ha afegit el corresponent a la dispensació d'un medicament -la píndola de l'endemà ho és- sense recepta.

Atenent a les consultes que des dels diferents àmbits s'han plantejat, tant al Col·legi, com a experts mèdics i a les societats científiques de Ginecologia i Obstetrícia, Pediatria i d'Urgències, i Medicina Familiar i Comunitària, la Corporació ha considerat oportú difondre un document de consens entre la comunitat mèdica que orienti els metges i doni les pautes d'actuació davant la sol·licitud de la píndola postcoital, davant la previsió de dispensació d'aquest mètode anticonceptiu sense recepta mèdica.

1. L'objectiu de l'anticoncepció postcoital és la prevenció d'un embaràs no desitjat després d'un coit no protegit. És un mètode anticonceptiu d'emergència molt eficaç, de caràcter secundari i excepcional, que no protegeix davant malalties de transmissió sexual ni hauria de constituir una forma regular d'anticoncepció. La seva indicació s'hauria de limitar als casos en què no s'ha fet ús d'algun dels mètodes anticonceptius habituals, quan se n'ha fet un mal ús, o en els casos de violació sense protecció.
2. L'accés a aquest tractament ha de reunir condicions de màxima seguretat clínica per a la usuària, és a dir, en el context d'una relació assistencial (mitjançant visita mèdica) que inclogui la idoneïtat del tractament a la persona en concret, la informació sobre el fàrmac i la prescripció facultativa. Tot i que es tracta d'un tractament que té pocs efectes secundaris (nàusees, vòmits, mareig, fatiga, cefalea i tensió mamària), cal assegurar mitjançant la visita mèdica que la dona no presenta cap estat susceptible d'agreujar els efectes generalment descrits.
3. La iniciativa del Departament de Salut de millorar l'accessibilitat al tractament anticonceptiu d'emergència a les dones que ho puguin necessitar, mitjançant la xarxa sanitària pública, tant en els Centres d'Atenció Primària (inclosos els Programes de Salut Sexual i Reproductiva, i els Programes d'Atenció a la Dona), com dels serveis d'urgències hospitalàries o d'atenció continuada, es considera positiva sempre que es mantinguin les condicions de seguretat assistencial previstes a l'apartat anterior.
4. L'anunci del Departament de Salut de dispensació d'aquest medicament sense recepta mèdica, a més de poder vulnerar l'actual Llei del Medicament, no garantiria la deguda seguretat assistencial a la dona i, sobretot, podria donar lloc a una banalització de l'ús d'aquest mètode i a un augment del consum de la píndola de l'endemà en substitució dels mecanismes anticonceptius preventius.
5. Facilitar l'accés de la població a la píndola postcoital hauria d'anar acompanyat de mesures de millora de la formació sexual a la societat -i especialment de la població juvenil- aconsellant l'ús habitual dels mètodes anticonceptius de barrera que són els únics que protegeixen de les malalties de transmissió sexual.

SITUACIONS ESPECIALS

- Derivada de la posició subjectiva d'un metge davant la demanda de prescripció de la píndola de l'endemà: El metge té el dret a negar-se a

prescriure la píndola postcoital al·legant raons de consciència, però l'exercici d'aquest dret no haurà d'impedir l'accés de la dona al tractament anticonceptiu d'emergència. Caldrà assegurar que un altre metge faciliti l'accés al tractament en les condicions abans apuntades.

- Derivada de la demanda del mètode anticonceptiu per una menor d'edat: El metge haurà de valorar honestament i professionalment la capacitat i la competència (desenvolupament emocional i intel·lectual) de la menor per entendre l'abast i les conseqüències del tractament anticonceptiu. Si el metge considera que el desenvolupament emocional i intel·lectual de la menor li permeten responsabilitzar-se de les seves decisions i aquestes no la perjudiquen, es farà prevaler i es respectarà la seva decisió. Per tant, en el supòsit que la menor que demanda al facultatiu la prescripció de la píndola de l'endemà sigui enquadrada dins del concepte de "menor madur", el consentiment d'aquesta menor resultarà suficient per a la prescripció del tractament anticonceptiu postcoital, sense cap responsabilitat per al facultatiu.

Aquest document s'ha basat en l'informe preparat per una comissió formada pels doctors Jaume Padrós, Mercè Botinas, Manel Carreras, Josep Maria Laila, Daniel Ferrer-Vidal, Pere Joan Torres, Manel Chanovas, Rosario Jiménez, Jaume Iglesias, el Sr. Roger Bruguera i la Sra. Magda Martínez